

*Козин О.С., ст. гр.Бс-ФК-12-2
Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри ЕАіФ Цуркан І.М.
(Державний ВНЗ «Національний гірничий
університет», м. Дніпропетровськ, Україна)*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Одним з головних способів підвищення доходів підприємства є зниження витрат на виробництво продукції, пошук нових прийомів і методів управління ними. Важливим елементом управління витратами в сільськогосподарських підприємствах є планування і прогнозування.

В зв'язку з цим актуальним є питання дослідження відомих методів прогнозування, визначення їх переваг та недоліків, а також особливостей застосування для вирішення певного кола задач.

Прогнозування - це передбачення майбутнього стану внутрішнього і зовнішнього середовища фірми, яке базується на наукових методах та інтуїції, тобто це процес обґрунтування кількісних та якісних змін розвитку в майбутньому [1].

Огляд наукових праць щодо прогнозування витрат підприємства свідчить про можливість використання різних методів прогнозування.

Коли необхідно здійснити детальне прогнозування зміни досліджуваного фактора і в наявності є інформація за попередні періоди, доцільним є застосування фактографічних, причинно-наслідкових методів.

Фактографічні методи дозволяють здійснити детальний прогноз зміни в часі окремих ознак досліджуваного об'єкта або всієї сукупності цих ознак. До фактографічних відносять методи екстраполяції, функцій, кореляційно-регресійних моделей.

Метод екстраполяції є одним із основних методів прогнозування розвитку складних виробничих систем; в його основі є припущення про незмінність чинників, що визначають розвиток об'єкта дослідження. Сутність методу

екстраполяції полягає в поширенні закономірностей розвитку об'єкта в минулому на його майбутнє.

Метод функцій належить до статистичних методів прогнозування, що базуються на використанні автокореляційних функцій (автокореляція – вираження взаємного зв'язку між сусідніми членами часового ряду). Процес прогнозування з використанням автокореляційних функцій полягає у формулюванні завдання прогнозування, визначення критерію його рішення та відображення процесу розвитку параметрів виробничої системи в часі на основі часових рядів, що дозволяє визначити прогнозовану величину на перспективний період за умови мінімізації середньоквадратичних похибок передбачення.

Прогнозування з використанням кореляційних моделей (методів) полягає в пошуку математичних формул, що характеризують статистичний зв'язок одного показника з іншим (парна кореляція) або з групою інших (множинна кореляція). Обов'язковою умовою можливості та доцільності застосування таких методів є встановлення ступеня надійності кореляційних формул на підставі логічного аналізу достатньої статистичної вибірки.

Причинно-наслідкове моделювання є найскладнішим з точки зору математики. Воно використовується у випадках, коли є більш, ніж одна змінна величина. Причинно-наслідкове моделювання – це спроба спрогнозувати те, що відбувається в схожих ситуаціях, шляхом вивчення статистичної залежності між розглядаємим фактором та іншими змінними [2].

Таким чином, застосування тієї чи іншої моделі для прогнозування показників на основі аналізу впливу факторів на конкретний фінансовий показник надає змогу здобути більш точну оцінку його майбутньої величини.

Список літератури:

1. Лищенко О.Г. Планування и прогнозування витрат на підприємствах металургійної галузі / О.Г. Лищенко // Держава та регіони, Серія: Економіка та підприємництво. - 2009. - № 2. - С. 121–124.
2. Лисогор В.М. Застосування методів прогнозування в процесі моделювання економічної діяльності підприємства / В.М. Лисогор, С.А. Яремко, О.В. Ольшевська // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. - №2, Т.1. – С. 21-25.